

Podpůrný výukový materiál – reedukační hodiny *

Název:	Reedukační pracovní listy ke knize Pán prstenů – Dvě věže
Autor:	Mgr. Pavel Novák
Datum vzniku:	12.4.2015
Obsah:	Krycí list, pracovní listy, klíč s řešením pracovních listů s metodikou pro použití v domácím prostředí pod vedením rodiče

Cílová skupina:	<ol style="list-style-type: none">1. žáci, kteří mají problémy se čtením a s porozuměním čteného textu ve věku 11 – 14 let2. učitelé, asistenti pedagoga věnující se dětem se specifickými výukovými problémy, které jsou uvedeny níže3. rodiče žáků, kteří s nimi doma pracují na odstranění těchto problémů
Zaměřeno na:	Žáky sociálně znevýhodněné* <u>Žáky se specifickými poruchami učení*</u> - dyslexie, Žáci se zdravotním postižením*

ANOTACE

Podpůrný výukový materiál je určen žákům s vývojovou poruchou učení - dyslexií. Obsahuje pět pracovních listů a dále klíč s řešením jednotlivých úloh a krátké metodické pojednání, jak s podpůrným výukovým materiálem pracovat. Pracovní listy jsou věnovány vždy jedné knize (fantasy), kterou podle analýzy půjčování knih ve školní knihovně, čtou žáci v daném věkovém období. Z této knihy je na začátku úryvek, ke kterému se váží všechny ostatní úkoly nebo využívají slov a větných spojení z tohoto textu.

VZDĚLÁVACÍ CÍL

Metodický materiál je věnován žákům s obtížemi čtenářských dovedností. Je vhodný i pro žáky s problémem komunikace. Klade si za cíl docvičit nedostatečné kompetence žáků pro zvládnutí čtení a nacvičit čtení s porozuměním ve věkovém období 10 -13 let.

V úvodu žáci nacvičují správné čtení spolu s učitelem (reedukačním asistentem, rodičem - průvodcem) - tzv. párové čtení, které vede žáky ke správnému čtení s výraznou a přesnou intonací. Slabiky v některých částech textu jsou označeny tučně se snahou připomenout práci se čtecím okýnkem, se kterým žák pracoval v mladším věku při reedukaci (návod viz. PL ke knize Harry Potter). Kromě zdokonalování čtenářských dovedností se žáci učí orientaci v textu a práci s ním. Před daným textem jsou slova na procvičení. Jsou to slova, která by žákům mohla

dělat potíže: slova složená, slova cizího původu, ...) Na úvodní text navazují úkoly, které se o něj opírají. Ve cvičeních jsou použita slova, věty a souvětí z úryvku. Úlohy napomáhají rozvoji čtenářské gramotnosti a porozumění textu. Dílčím cílem je zaujmout žáky daným příběhem, textem a přivést je tak k četbě celé knihy.

METODY A FORMY PRÁCE

Podpůrný výukový materiál je možné využívat k individuální práci žák – průvodce (učitel, reedukační asistent, rodič) a také ke skupinové práci s žáky s obdobnými výukovými potížemi.

Při práci je vždy pomocníkem průvodce, který žáka vede, pozitivně ho při práci motivuje.

Některé úlohy jsou využitelné při práci s interaktivní tabulí. Jedná se o úlohy, kde žák skládá slova, doplňuje tabulky, křížovky. Tato cvičení jsou uvedena v metodickém postupu za pracovními listy.

Průvodce využívá hlasité párové čtení – žák a průvodce. Dbá na správnou výslovnost, výraznou intonaci a také na pochopení čteného textu.

Při čtení žák může pracovat se záložkou. Ve cvičeních na rozšíření zrakové percepce (návuk čtení obtížných slov) pracuje průvodce se žákem tak, že nechá žáka přečíst slovo (slovo je odkryto 1-2 sekundy), pod kterým je přiložena záložka, pak slovo opět záložkou zakryje a žák má za úkol zopakovat, co přečetl, zároveň si udělá kontrolu se skutečností.

Při čtení je vhodné použití multisenzorického přístupu a prvků tvořivé dramatiky (kreslení, pantomima, hraní rolí, dramatizace,...), což výrazně zvyšuje motivaci žáků k práci s těmito listy.

Úkoly nejsou zapsány jen lineárně, ale jsou využity sloupce, tabulky, křížovky. Důvodem je rozvoj a rozšíření zrakové percepce.

Pro motivaci žáka k četbě celé knihy učitel knihu přinese, aby žáka s knihou seznámil.

**Nehodící se smažte*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

***Podpora integrace a inkluze
ve školách a školských zařízeních Města Choceň***

RČ: CZ.1.07/1.2.00/47.0005

***Výukové materiály pro žáky se speciálními vzdělávacími
potřebami a žáky sociálně znevýhodněné***

Název výukového materiálu: Reedukační pracovní listy k dobrodružné knize J.R.R. Tolkiena – Pán prstenů II – Dvě věže

Autor: Mgr. Pavel Novák

Stručná anotace: Reedukační materiál je určen pro žáky základní školy ve věku od 11 do 14 let, kteří mají problémy se čtením a porozuměním čteného textu. Pomocí pracovních listů si žák docvičuje čtení a nacvičuje čtení s porozuměním.

Datum vytvoření: 12.4.2015

PÁN PRSTENŮ

Dvě věže

Náročná slova

rozpolcené	odzbrojili	Mordoru	pravděpodobnosti
skřeti	odrůdách	Legolas	šikmoocí
obvyklými	vsazenou	Aragorn	Sauron

Přečti úryvek z knihy Pán prstenů

Rychle ohledali těla skřetů a sebrali na hromadu jejich meče, rozpolcené přilby a štíty.

„Podívejte se!“ zvolal Aragorn. „Tady máme stopy!“ Z hromady vražedných zbraní vytáhl dva nože s listovou čepelí, zlatě a červeně vykládané; a když hledal dál, našel i černé pochvy osazené drobnými červenými kamínky. „To nejsou skřetí zbraně!“ řekl. Ty nosili hobiti. Skřeti je zřejmě odzbrojili, ale báli se vzít jejich nože, protože věděli, co jsou zač: díla Západní říše opatřená zaklínáním proti Mordoru. Žijí-li teda ještě naši přátelé, jsou beze zbraně. Vezmu ty věci k sobě a budu doufat proti vší pravděpodobnosti, že jim je zase odevzdám.“

A já,“ řekl Legolas, „posbírám všechny šípy, které najdu, protože mám prázdný toulec.“ Hledal v hromadě na zemi a kolem a našel nemálo šípů, které byly nepoškozené a delší, než obvykle skřeti užívali. Bedlivě si je prohlížel.

Aragorn pohlédl na zabitě a řekl: „Mnozí z těch, kteří tu leží, nejsou z Mordoru. Někteří jsou ze Severu, z Mlžných hor, podle toho, co vím o skřetech a jejich odrůdách. A tyhle neznám. Vůbec nejsou oblečeni jako skřeti!“

Byli to čtyři skřetí vojáci větší postavy, snědí, šikmoocí, se silnýma nohama a velikýma rukama. Byli ozbrojeni širokými krátkými meči, ne zahnutými šavlemi obvyklými u skřetů; měli tisové luky délkou i tvarem rovné lidským. Na štítech měli zvláštní znak: malou vsazenou runu S z bílého kovu.

„Tyhle znaky jsem ještě neviděl,“ řekl Aragorn. „Co znamenají?“

„S jako Sauron,“ řekl Gimli. „To je snadné.“
„Ne!“ řekl Legolas. „Sauron nepoužívá elfí runy.“
„A nepoužívá také své pravé jméno ani nedovoluje, aby je někdo napsal nebo vyslovil,“ řekl Aragorn.

1. Vysvětli pojmy, pomůžou ti obrázky. Ty spoj se správným názvem.

Toulec

Rozpolcené

Čepel

Pochva

Tisové luky

Runa

Nápověda: rozervané, střelná zbraň, znak starého germánského písma, pouzdro na ostrou zbraň, ostrá část zbraně, kožený vak na šípy,

2. Spoj, co k sobě patří.

nože s listovou

proti Mordoru

černé pochvy osazené

uprostřed černého pole

malou bílou ruku

větší postavy

opatřena zaklínáním

čepelí

čtyři skřetí vojáci

širokými krátkými meči

ozbrojeni

drobnými kamínky

3. Zkus pomocí tabulky starého germánského písma vyluštit nápisy:

F R F X Q T

Γ M X Γ F S

S F A R Q T

M Q R Q R R

X I M Γ I

Nápověda: Tabulka starého germánského písma:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
											
f	u	th	a	r	k	g	w	h	n	i	j
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
											
i	p	z R	s	t	b	e	m	l	ng	o	d

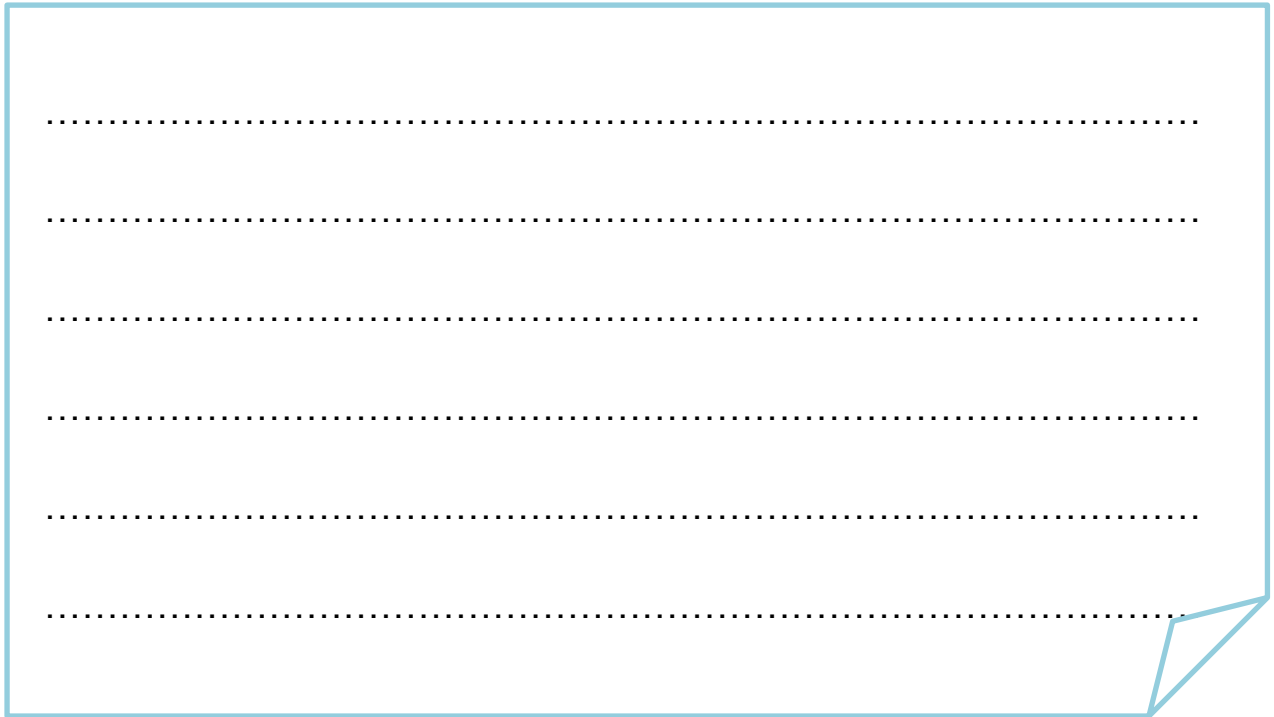
Co značují slova která jsi vyluštil?

Každá čárka je jedno písmeno.

4. Doplň text.

Z hromady vražedných _____ vytáhl dva nože s listovou
 _____, zlatě a _____ vykládané; a když
 hledal dál, našel i _____ osázené drobnými
 červenými _____. „To nejsou _____ zbraně!“
 řekl. „Ty nosili _____.“

5. Pokus se v textu najít část, kde jsou popsáni podivní mrtví bojovníci. Vlastními slovy napiš.

6. Najdi v rébusech názvy zbraní a výzbroje.

MŌEOČŌ

meč

PEŘEIELEBEAE

.....

ŠATAÍATA

.....

ČUEUPUEULU

.....

PEOECHEVEAE

.....

LAUAKA

.....

ŠOAOVOLOEO

.....

TYOYUYLYEYCY

.....

NIŮŽI

.....

Nápověda: mezi písmena jsou vloženy samohlásky, které tam nepatří. Když je vypustíš, vyluštíš správný název.

7. Najdi v textu, co řekli jednotliví hrdinové. Pomůže ti přímá řeč a uvozovky. Najdi alespoň jednu větu.

Co řekl Aragorn?

Aragorn:

Co řekl Legolas?

Legolas:

Co řekl Gimli?

Gimli:

Příklad: Aragorn: „*Tady máme stopy!*“

8. Najdi v textu slova opačného významu k těmto slovům:

pomalou x mohutnými x

Jižní x menší x

nepozorně x bledí x

vzadu x úzkými x

Příklad: dlouhými x krátkými (meči). Můžeš doplnit i slovo z textu, které je rozvíjeno.

Pokyny k pracovnímu listu a řešení úkolů.

Pracovní listy jsou určeny pro tyto cílové skupiny:

1. žáci, kteří mají problémy se čtením a s porozuměním čteného textu, věková skupina 11 – 14 let
2. učitelé, asistenti pedagoga věnující se dětem se specifickými výukovými problémy, které jsou uvedeny níže
3. rodiče žáků, kteří s nimi doma pracují na odstranění těchto problémů

Cíl reedukačních materiálů:

Pracovní listy jsou určeny žákům, kteří mají problémy se čtením a porozuměním čteného textu, neorientují se v něm nebo se v textu orientují s obtížemi. Slouží také k rozvoji čtenářské gramotnosti žáka. V nemalé míře mají žáka motivovat k tomu, aby si knihu, ze které je úryvek posléze přečetl. Žák při práci s pracovními listy spolupracuje s učitelem, asistentem nebo s rodičem – dále průvodcem. Podle aktuální diagnostiky obtíží čte žák buď sám, nebo společně ve dvojici s průvodcem. Ten přizpůsobí rychlost četby úrovni žáka. Cílem je, aby žák četl text a zároveň věděl, co čte, to znamená, porozuměl čtenému. Jednotlivá cvičení slouží k tomu, aby se žák dokázal v textu lépe orientovat, nacházel požadovaná slova, věty nebo souvětí. Důležité je pochopení přečteného. To průvodce ověřuje pomocí návodných otázek nebo vede žáka k vlastní reprodukci textu.

Motivačním prvkem tohoto materiálu je výběr knihy, která patří do skupiny knih dobrodružných fantasy příběhů, které jsou mezi žáky této věkové skupiny 10 až 13 let velmi oblíbeny, vycházeli jsme z analýzy půjčování knih ve školní knihovně a z dotazníků, které vyplnili žáci 6. – 8. ročníků naší školy.

S pracovními listy může pracovat také žák doma se svými rodiči. V pokynech je u každé úlohy návod, jak s ní pracovat a dále jsou zde uvedeny další možné doplňující úlohy. Protože jsme jako cílovou skupinu uvedli i rodiče žáků, materiály jsou koncipovány tak, aby jim rozuměli i rodiče bez odborného speciálně pedagogického vzdělání.

Základem zvládnutí všech cvičení v pracovních listech je správné plynulé čtení textu. Tomu věnuje průvodce žáka velkou pozornost. Na začátku textu jsou slova k procvičení. Jsou to slova, která by mohla žákovi dělat problémy (slova s uzavřenou slabikou, slova složená, se skupinou souhlásek, slova cizího původu). Žák si předem nacvičí četbu těchto připravených slov. Slova může číst ve sloupcích, v řádcích. Při čtení žák používá záložku (Záložka by měla být jednobarevná – nejlépe z tmavě zeleného tvrdého kartonu nebo plastu, aby obrázky nepůsobily rušivě při soustředění žáka na četbu.). Potom žák text čte. Text může číst po jednotlivých ucelených částech (odstavcích). Zaznamená-li průvodce obtíže při plynulosti čtení, pomůže žákovi tím, že bude číst spolu s ním v páru (pozor na rychlost četby, je třeba ji přizpůsobit aktuálním schopnostem žáka). Pokud žák zvládl četbu, může přistoupit k plnění jednotlivých úkolů, které se vracejí k přečtenému úryvku. Žák se

k přečtenému vrací, může v textu hledat správné odpovědi, čímž si cvičí orientaci v něm a také jeho správnému porozumění.

Měřitelnost pokroku žáka:

Cílem pracovních listů je zlepšení samotného čtení a porozumění přečteného textu. Průvodce může na začátku práce s pracovními listy nechat žáka přečíst jeden odstavec (nebo 10,15,20 řádků). Přitom zaznamenává počet chyb (chybně přečtených slov, sleduje plynulost čtení i intonaci, se kterou žák text přečetl). Položí několik otázek směřujících k danému odstavci a zjišťuje míru porozumění textu. Ten samý nebo podobný úkol může průvodce zadat na konci práce s pracovními listy a porovnat chybovost při čtení a také správnost odpovědí na otázky k přečtenému textu. V závěru volí jiné otázky než na úvodu, žák by si mohl odpovědi pamatovat a nám jde o to, jak je schopen vstřebat přečtený text a pak odpovídat na dané otázky.

1. Vysvětlí pojmy:

V textu jsou uvedeny zbraně nebo části zbraní. Žák doplní vysvětlující text, co jednotlivé názvy znamenají. Používá přitom nápovědy pod textem. Podle vyspělosti žáka můžeme využít i vyhledávání slov a jejich vysvětlení pomocí internetu, zde pomůže žákovi průvodce. Tento postup je náročnější a volíme ho podle možností konkrétního žáka a jeho kompetencí užívání internetu.

Toulec - kožený vak na šípy

Rozpolcené - rozervané

Čepel - ostrá část zbraně

Pochva - pouzdro na ostrou zbraň

Tisový - luk střelná zbraň

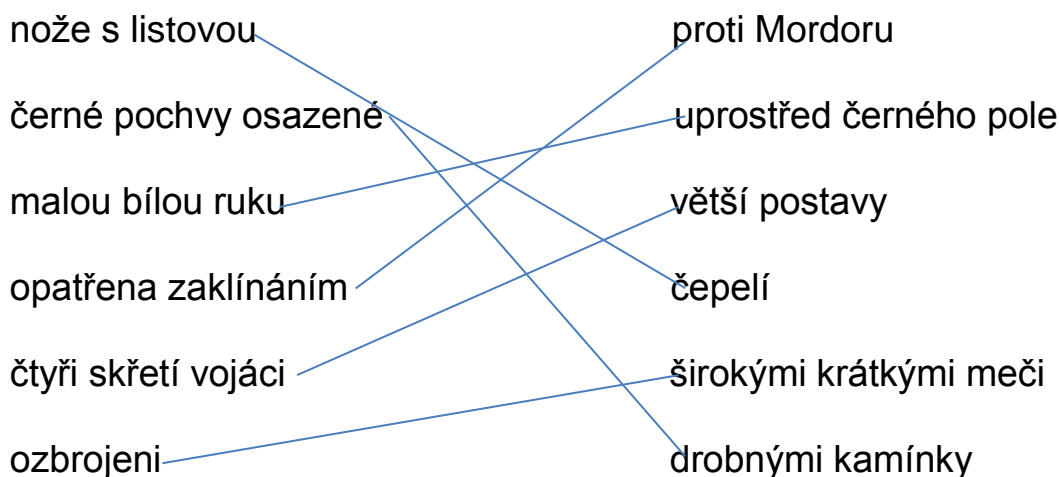
Runa - znak starého germánského písma

2. Spoj, co k sobě patří.

Žák spojuje výrazy, které k sobě patří tvoří významový celek. Průvodce pomáhá žákovi hledat jednotlivé výrazy v textu.

Toto cvičení je vhodné na interaktivní tabuli.

3. Zkus pomoci tabulky starého germánského písma vyluštit nápisy:

Toto cvičení má motivační charakter. Žák luští nápisy podle předložené tabulky starého germánského písma. Žáky tyto úkoly baví a zároveň napomáhají orientaci a vyhledávání v tabulkách. Rozeznávání neznámých symbolů, které jsou si často podobné a žák musí rozeznat tvarově podobné znaky (stará písmena). Pro větší názornost využijeme velký formát interaktivní tabule.

Toto cvičení je vhodné na interaktivní tabuli.

F R F X Q †	ARAGON
† M X † F †	LEGOLAS
‡ F † R Q †	SAURON
M Q R † Q R	MORDOR
X I M † I	GIMLI

Nápověda: Tabulka starého germánského písma:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ƒ	u	þ	f	R	<	X	P	H	†	I	ſ
f	u	th	a	r	k	g	w	h	n	i	j
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
ı	ƒ	Y	ſ	†	B	M	M	†	o	o	∞
i	p	z R	s	t	b	e	m	l	ng	o	d

Žák určí, že vyluštěná slova označují **vlastní jména** hrdinů příběhu.

Co značí slova která jsi vyluštil? **V L A S T N Í J M É N A**

Nápověda: Čárky prozrazují počet písmen ve slovech.

4. Doplň text.

Žák doplňuje neúplný text přesně podle přečteného příběhu. Cílem je orientace v textu, vyhledávání a doplnění chybějících slov. Žák může v odstavci vyhledávat přídavná jména (slova, na která se ptáme otázkami Jaký? Který? Čí? Příklad: Jakých? – vražedných,... Přídavná jména jsou pro kontrolu podtržena.

Z hromady vražedných **ZBRANÍ** vytáhl dva nože s listovou **ČEPELÍ**, zlatě a **ČERVENĚ** vykládané; a když hledal dál, našel i **ČERNÉ** **POCHVY** osázené drobnými červenými **KAMÍNKY**. „To nejsou **SKŘETÍ** zbraně!“ řekl. „Ty nosili **HOBITI**.“

5. Pokus se v textu najít část, kde jsou popsáni podivní mrtví bojovníci. Vlastními slovy napiš.

Žák vyhledává zmíněnou část v textu a pak úryvek přepíše psacím písmem do rámečku. Průvodce může zopakovat popis osoby, základní pravidla psaní popisu osoby. Průvodce vede žáka k tomu, aby psal čitelně a co nejlépe, úhledně. Napsaný text si po sobě pečlivě přečetl.

Byli to čtyři skřeti vojáci větší postavy, snědí, šikmoocí, se silnýma nohama a velikýma rukama. Byli ozbrojeni širokými krátkými meči, ne zahnutými šavlemi obvyklými u skřetů; měli tisové luky délkou i tvarem rovné lidským. Na štítech měli zvláštní znak: malou vsazenou runu S z bílého kovu.

6. Najdi v rébusech názvy zbraní a výzbroje.

Žák vyluští rébusy tak, že vyšktrtá nevhodné, do slova nepatřící samohlásky. Pracuje přímo do pracovního listu. Ze zbylých písmen složí slovo a napíše na připravený řádek. Slova můžeme zařadit do významového okruhu (to znamená slova, která mají společné téma) **zbraně a jejich části**.

Slova může žák opět hledat v textu.

Toto cvičení je vhodné na interaktivní tabuli.

MŌEOČŌ

meč

PEŘEIELEBEAE

přilba

ŠATAÍATA

štít

ČUEUPUEULU

čepel

PEOECHEVEAE

pochva

LAUAKA

luk

ŠOAOVOLOEO

šavle

TYOYUYLYEYCY

toulec

NIŮŽI

nůž

Nápověda: mezi písmena jsou vloženy samohlásky, které tam nepatří. Když je vypustíš, vyluštíš správný název.

7. Najdi v textu, co řekli jednotliví hrdinové. Pomůže ti přímá řeč a uvozovky. Najdi alespoň jednu větu.

Žák s průvodcem může zopakovat čtení přímé řeči. Snaží se odlišit přímou řeč od nepřímé zvýrazněním intonace čteného. U některých osob je více variant odpovědí.

Průvodce kontroluje správnost podle úryvku. Podle obrázků může žák popsat jednotlivé postavy. Popis byl zopakován v předešlých cvičeních.

Co řekl Aragorn?

Aragorn: „*To nejsou skřeti zbraně!*“

Co řekl Legolas?

Legolas: „*posbírám všechny šípy, které najdu, protože mám prázdný toulec.*“

Co řekl Gimli?

Gimli: „*S jako Sauron,*“

Příklad: Aragon: „*Tady máme stopy!*“

8. Najdi v textu slova opačného významu k těmto slovům:

Žák hledá **antonyma = slova opačného významu**. K jednotlivým slovům může doplnit významové slovní spojení z textu.

pomalou x **rychle ohlédli** mohutnými x **drobnými kamínky**

Jižní x **Severní říše** menší x **větší postavy**

nepozorně x **bedlivě prohlížel** bledí x **snědí vojáci**

vzadu x **vpředu měli** úzkými x **širokými meči**

Příklad: dlouhými x krátkými (meči). Můžeš doplnit i slovo z textu, které je rozvíjeno.

Citace z knihy:

- Tolkien, J.R.R., Pán prstenů II Dvě věže. Praha: Mladá fronta, 2001, ISBN 80-204-0371-X (díly)

-

Inspirace čerpána z knih:

- Nováková, I. Zábavný pravopis. Praha: Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-534-9
- Černá, M., Strnadová, I. Dyslexie: Texty a hry pro děti s dyslexií. 1. Vydání Havlíčkův Brod: Fragment, 2006, ISBN 80-253-0277-6
- Zelinková O. Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Praha: Portál, 2011, ISBN 978-80-262-0044-4

Obrázky:

Legolas: <http://pixshark.com/legolas-and-aragorn-drawing.htm>

Prsten: <http://www.pan-prstenu-film.cz/art.asp?id=1595>

Toulec: <http://www.outfit4events.cz/czk/produkt/8943-kozeny-toulec-na-sipy-lesni-lovec/>

Runa: <http://andylove3.deviantart.com/art/Runa-png-429542291>

Pochva: <http://www.uton.cz/uton-vz-75/u75-pochvy/>

Luk: <http://www.supra.cz/luk-bear-grizzly-pravy-60-lb.-1-1360.html>

Čepel: <http://www.uton.cz/uton-vz-75/u75-vyroba/>

Aragorn portrét: <http://mangakidart.deviantart.com/art/Aragorn-362111029>

Legolas portrét: <http://mangakidart.deviantart.com/art/Legolas-362098134>

Gimli portrét: <http://www.deviantart.com/art/Gimli-150505259>